

Nepředmětnost a aktivita

Všude, kde mluvíme a uvažujeme o „nepředmětnosti“, musíme zároveň myslet na to, že každé „pravé jsoucno“, tj. „pravá událost“ musí své bytí, tj. své dění aktivně vykonávat. To znamená, že nepředmětnost je úzce spjata s aktivitou, tj. s tím, co je společné všem „akcím“. Tím společným je především to, jsou vykonávány příslušným (jediným, určitým) subjektem. To však zřejmě znamená, že předpokladem toho, aby nějaká nepředmětnost jakožto „ještě nejsoucí“, byla subjektem „uskutečňována“ pomocí a prostřednictvím jeho aktivit, musí tu ten subjekt nejprve být (bez něho by ony „akce“ nebyla a nemohly být akcemi; akce jsou vždy akcemi nějakého subjektu). Musí tedy vedle uskutečňování prostřednictvím subjektů existovat ještě jiný druh „uskutečňování“, od toho prvního odlišný: a tím je uskutečňování subjektů samých. Tomuto druhému typu „uskutečňování“ nemůžeme přisuzovat, že se musí opírat o spolupráci s nějakým subjektem, nýbrž musí se bez jakéhokoli subjektu obejít. A proto tento typ „uskutečňování“ nemůžeme spojovat ani se žádnou „akcí“ nebo vůbec aktivitou – leda že bychom opět vydělili zvláštní typ akcí, které nejsou akcemi žádných subjektů (ale naopak jsou pro subjekty předpokladem a základem. Pokud bychom mohli takový typ akcí myšlenkově vymezit, musili bychom zároveň připustit, že sama nepředmětnost je nejen prvním (resp. posledním) zdrojem vší aktivity a všech akcí, ale že je sama „aktivní“ (byť oním zvláštním, non-subjektním způsobem, jak naznačeno). Což by zároveň ještě dále vedlo k nezbytnému závěru, že nepředmětnost sama se vyznačuje pohybem, hybností, proměnlivostí (jejíž charakter by bylo zapotřebí důkladně prozkoumat. Tento závěr je však naprosto shodný s kdysi formulovanou a zveřejněnou interpretací řešení leibnizovské „otázky všech otázek“, totiž proč je vůbec něco (z Principů přírody a milosti). To řešení spočívalo v odmítnutí zbytku metafyzické zatíženosti staré myšlenky, že ex nihilo nihil.

(Písek, 060504-6.)